

# RP'nin Kapatılması ve Özeleştiri

**Bahadır Kurbanoglu**

28 Şubat, RP ve müslümanları cezalandırma süreci, 97 yılı ise bir "darbe yılı" olarak tarihe geçti.

97'nin günah keçisi "İrtica" idi. Refahyol gitti ama militer despotların zihnindeki "İrtica" sendromu varlığını sürekli kıldı. "irtica" manşetlerden indi ama, militarizmin yapıp etmelerini meşrulaştıran bir araç olma özelliğini korumaya devam ediyor.

Militarizmin, hayatın ve toplumsal alanların bütününde "resmi ilkeleri" güdümlü kılan ve basmakalıplaştıran kurumsallaştırmaları tüm hızıyla sürüyor.

Asker, sivil, bürokrat, medyatör "resmi ideoloji sahipleri", 1920'li ve 30'lu yılların tek parti faşizmini hatırlatır bir tarzda, toplumun her kesiminin, statükonun putları önünde saygı duruşuna geçmesi ve biatini tazelemesi için ellerinden geleni ardlarına koymuyorlar. Yaptıkları hesaplar tutsun tutmasın, Özal'lı yıllarla birlikte sınava tabi tuttukları değişimlerin, kendileri için geri tepen bir silah konumuna dönüştüğünü düşünüyor ve çark ediyorlar. Bugüne kadar kör topal elde ettikleri tüm birikimleri kısa vadeli çıkarlar adına terk ediyorlar. 'Merkezi talep eden bir siyasi partiyi' Merkez'e kabul etmiyorlar. Dünya sistemine bağımlı bir rejim, militarist operasyonlarla bu siyasi oluşuma destek veren kesimleri de cezalandırma sürecini hızlandırarak, bugüne kadar biriktirdiği tüm ekonomik, siyasi, kültürel değer yargılarının silinip yok olmasından korkuyor.

Bu yüzden, toplumun yüzde otuzunun destek verdiği bir siyasi partiyi, tüm hukuk dışı teamüllerle kapatıyor. Hukuk, "militer despotizm"e bağlı olunca vakıanın hukukiliğini tartışmak da abes kaçıyor.

Ama rejim globalizmin önderleri tarafından azarlanırken; -paradoksal bir biçimde- cezalandırılan siyasi çizgi ise global değerlere doğru evriliyor. Batı, RP'yi desteklediği için değil, doğacak boşluğun Türkiye'nin geleceğine daha radikal bir biçimde egemen olmasını istemediği, rejimin kestirme politikalarıyla, ince diplomasi ve hassas siyasi manevralar arasında gerilimler oluştuğu için egemenleri azarlıyor.

Muhalefet de bu gerilimden faydalanma amacıyla "demokrasi, insan hakları ve özgürlükler"i gündeme getiriyor.

'Zinde Güçler', demokrasi ve liberalizm oyununu devletçi burjuvaziyle giriştikleri işbirliği adına bozuyorlar. Kartellerde bir bir görev alırken, gittikçe büyüyen Anadolu sermayesinin pazara yönelik girişimlerini baltalıyorlar. Bu şekilde, bir yandan "İslami gelişim"e finansal kaynak oluşturduğu düşünülen ticari müesseselerin önünü hem iç, hem de dış piyasada kesme istidadı gösterirken; bir yandan da üzerinde yıllardır tartışılan TCK'nın yeniden yapılandırılması projeleri ile birlikte, sadece sarıklı-cüppeli değil, tüm İslami kesimlerin sokaktan toplanıp cezalandırılmasını meşrulaştırıcı hukuki düzenlemeleri tüm hızıyla sürdürüyor. Ardından da Özal'lı yıllarda icazet verdiği kesimlerin 'biat'ını reddediyor. MGK'nın içtihatlarından 163. maddeye, İmam Hatiplerden RP'nin süründürülmesine ilişkin tüm militarist yorumlarına ve biat tazeleme taleplerine rağmen, bu kesimleri, İslam'la olan bağlantılarından dolayı "takiyyecilik"le suçlayıp sindirme kararı alıyor. Ve BÇG'yi bu misyonla görevlendiriyor.

Kemalist dikta özeleştiriye yanaşmıyor ve ne istediğini de tam olarak bilmiyor. Sadece siyasal İslamla ılımlı İslam arasındaki uçurumu kendi elleriyle ortadan kaldırmakla kalmıyor,

muktedir olma adına, dar oligarşik yapının her şeye rağmen korunması gerektiğinin altını çiziyor. Zulmün mantığının olmadığı bir kez daha tescilleniyor.

### **RP Nereye Koşuyor?**

İslami kesimlerin taleplerini 'Merkez'e taşıma iddiasında olan bir siyasi oluşum ise, temel referans olma iddiasında bulunduğu 'din'in tüm değer yargılarını alt üst eder bir tarzda yoluna devam ediyor. Peşinden sürüklediği milyonları da bu duruma alıştırıyor. Yüzüne gözüne bulaştırdığı iktidar denemesinden gerekli dersleri çıkartamıyor. Sorunlar aşılamayınca tüm birikimler "kitleselleşme" denen ateşin içine boca ediliyor, icazet müslümanlardan değil, global değerleri savunanlardan alınıyor. Niçin ve ne adına cezalandırıldığını, dosyaları hasıraltı eder gibi unutturuyor.

İslam düşmanlığına endekslenen despotizmin karşısına, İslami değerler yerine global terminolojiyi çıkartıyor. 'Merkezin cazibesi, kendini vareden- en azından muhafazakar-değerlerden vazgeçilmesini de beraberinde getiriyor. Bu da "RP gelecek ama ne değişecek?" sorusunu gündemleştiriyor. Düşünme melekelerini kaybetmeyenler ister istemez, "İslami değerleri" bir kenara bırakın, demokrasi, insan hakları, hukuk devleti vb. konularda bile takıyyeden ve şahsına yarar bir söylemden öteye geçmeyen savunuların ardına gizlenenlerin, düşmanla işbirliği arayışları ve pragmatizm merkezli hareketleri "diğerlerinden ne farkı var?" sorusunu yanıtsız bırakmaktadır.

Bazılarımız bu pragmatik duruşu ve "kitleselleşme" teorisinden öteye gitmeyen bu yürüyüşü alkışlarken, bazılarımızsa RP'nin bıraktığı boşlukları doldurmayı amaçlayan irrasyonel siyaset projeleri üretmekle meşgul.

Kimsenin ciddi bir özeleştirici yapmaya niyeti olmadığı yazıp çizilenlerden görülüyor.

Kimileri bu siyasi liderliğin aktif politikadan uzak kalması sayesinde, Türkiye ve İslam dünyası için daha ufuk açıcı politikalar üretebilmesini sağlayacağını tartışırken, kimileri de "yaşlılar gitsin, gençler gelsin" kabilinden "açılımlarla" akıl hocalığına soyunmakta. "Başımıza gelenler bunları ve şunları yapmaktan kaynaklanmıştır; o halde bundan sonra şöyle davranalım" tarzındaki yaklaşım, "akidem vakıaya uymuyor, o halde vakıayı akide edinirim" tarzındaki başkalaşımı beraberinde getiriyor.

Dolayısıyla RP'nin kapatılmasından daha vahim olan, vakıayı içine sindirip, muhafaza edilemeyen değerlerin bile yok olmasına sebebiyet veren girişimlerin onaylanması ve sürekliliğinin savunulmasıdır.

Yeni sürecin akıl hocalarından biri şu tespitlerde bulunuyor;

"Yeni partinin felsefesi, tam Mevlana'nın pergel yaklaşımını andırır. O, pergelin sabit ucunu, yani kişiliğin en belirleyici noktasını İslam'a koyar, ama hareketli ucuyla çok geniş daireler çizer. İşte ilkelerden kopmadan Türkiye'yi kucaklamak budur..."

"Hangi ilke?" diye sorası geliyor insanın. Daha dün "Adil Düzen'i ağızlarından düşürmeyenlerin "batı taklitçileri"yle giriştikleri işbirliğinde unuttukları bu "slogan", unutulmalardan sadece birisi. "Savunan Adam'ların pragmatizmiyle, İslami taleplerin 'Merkez'e taşınması arasındaki çelişki, İslami taleplerin hiçbir dönemde ciddi bir biçimde dile getirilip, siyasi arenada tartışılmadığı bu ülkede, "toplumla İslami kesimler arasındaki boşluk" tespitinden daha reel bir gerçeklik olarak varlığını sürdürmektedir.

### **Sorumluluklarımız Artıyor**

Bu süreç bizi, sürekli rejimin İslam düşmanlığına atıf yapmaktan, sistemin, sisteme muhalif olduğunu İddia eden kesimlerin çelişkilerini vurgulamaktan daha elzem bir biçimde özeleştirici yapmayı gerektiren bir 'duruş'a zorlamaktadır.

Bugüne kadar, rejim denen tehlikenin sosyo-politik baskısını üzerimizde ciddi bir biçimde hissetmediğimiz dönemlerde, hep sahip olunması gereken İslami kimlik ve bu kimliğin dayanacağı ilke/değerleri tartışır olduk. Kur'an'ı, Sünneti, tarihi vb.'lerini tartışma konusu yaparken, sürekli olarak teorik düzlemde ulaştığımız noktaların önündeki engelleri eleştiregeldik. Ama öyle bir dönem gelip çattı ki, düşünüş biçimlerini eleştirdiğimiz kesimler, pembe dünyalar içinde varolan din anlayışları, iktidarı talep etme adına savrulan ve bu savrulmaları meşrulaştıran bireyler ve sosyo-politik alanda ciddi bir güç olarak var olmasak bile "biz"i içine alan bir savaş halinin tam ortasında bulduk kendimizi. Mevzi direnmelerin, yapay beklentilerin -en azından kısa vadede- bir sonuç vermediğini hep birlikte gözlemledik. Ciddi direnişlerin, ciddi kadrolar ve kitlelerle mümkün olabileceğini; mevcudun, -durumu kurtarmayı bırakın-, durumu tahlil edebilecek bir yeterliliğe erişemediği tecrübesini edindik.

Vakıa o ki, kulelerin önünde, Kur'ani mesajla buluşmada sürekli engeller bulunduğu gibi, Kur'ani mesajın taşıyıcılarının da kitlelere mesaj sunmada yeter derecede aktif -tutarlı ve ısrarlı- olabildiklerini söylemek güçtür. Düşünce boyutunda var olan tutarlılıkların pratik hayata taşınmadaki başarısızlığının sebep-sonuç ilişkilerini tartışmadan yaşanan menfi evrilmelerin bizim üzerimizde yarattığı baskı ortamından yeni kurtulmuş iken, kompleks içeren teorik tartışmaların ve pratik açılımların ayaklarının yere basmayacağı bir vakıadır. Ama en azından mevcut "duruş"umuzu yapay umutlarla destekleyen 'geçmiş' ve 'şimdi' değerlendirmelerinden ziyade, 'gelecekle ilgili somut önerilerin yüksek sesle düşünülmesi' vakti gelmiştir.

Buna girişmek, en azından 'şimdi' var olması gereken motivasyonları daha da kamçılayacak, bizim olmadığımız bir süreçte yaşananların bizi haklı çıkardığı tespitinden hareketle "üzerimize düşen"i daha aktif bir biçimde hayata geçirmenin şartları ve araçları aranabilecektir.

RP yokken tartışılan bir takım konuların, RP'nin yükselişe geçtiği dönemde, pratiğin de zorlamasıyla dumura uğradığı bir vakıaydı. Nitekim düşünce ufkumuzu geliştiren bir takım meselelerin, yerini RP'nin tartışılmasına bıraktığı dönemden beri hep bir kompleks içinde olduk. Haksızlık etmemekle, oyuna gelmemek arasındaki çizgide gidip gelenler, zaman içerisinde somut tercihlerini yapmak zorunda kaldılar. RP'nin yanlışlarının İslam'a mal edilmemesi noktasında gösterilen hassasiyetler yerini yapay ve ilkesiz bir umutvarlığa bıraktı. Kendi söylemlerini siyasi ve toplumsal merkezlere taşıyamayanlar RP'nin yükselişi, olumlulukları vb.'lerini tartışır oldular. Sistem dışılıktan ödün vermeyenler, RP'nin sisteme alternatif olduğunu savunageldiler. Pratik dayatmalar, düşünce hayatına sirayet etti. Ardından, İslam'ın siyasi bir talep olarak dolaysız yollardan dile getirilmesi özelemleri, yerini dolaylı yollardan dahi konu edilmemesi, toplumda var olan asgari müştereklerin savunulması önerilerinin "retorikleştirilmesini" beraberinde getirdi. İslam, bir medeniyet kültürü ve milletin ortak değerleri olarak savunulageldi. Artık İslam'ın talepleri değil, milletin var olan değerleri önemliydi. Rejimin kimliği de bu var olan değerlere düşmanlığı nispetinde algılanageldi.

Milletin değerleri egemen olacaksa bu, her şart ve koşula uygun bir biçimde yeniden üretilecek bir "mücadele" metoduyla da pekala mümkün olabilirdi. Ne de olsa sistem içi mücadele icazetli bir tarzda da olsa, kitleleşmeyi ve kitlelerin kendi değerlerini savunması noktasında bir politizasyonu da beraberinde getiriyordu. Yerel ve evrensel koşullara göre hareket eden akıllı bir siyasi liderlik, değiştiremiyorsa değişmeyi bilmeli, ama "kitleleşme"den asla taviz vermemeliydi. Zor durumların şartı olabilen "takiyye" neden ilkesel bir gerçeklik haline gelmesindi? Hatta ve hatta İslam'ın da reddetmediği "hukuk devleti", "insan hakları", "özgürlük" -bazılarına göre de- "demokrasi" neden gözardı edilip, "açılımlar"ın önü tıkansındı? Şu günlerde "Merkez'de olmak başkalaşım değildir!" diye akıl

verenlerin halen görmekte zorlandıkları bir gerçek, uyardıkları siyasi çizginin, "başkalaşım"ı yıllardır 'Merkez'e gitmede bir değer/ilke olarak gördüğü realitesiydi.

O halde bundan sonra İslami talepleri gündemleştirip, 'Merkez'e taşıyacak bir siyasi hareketin yokluğunda, tartışmaların boyutlarını görüp bekleyeceğiz demektir. Eğer müslümanlar 50'li yıllarda bindikleri trene yeniden binmek noktasındaki ısrarlarından vazgeçmeyeceklerse, en azından bu trenin İslam'a hizmet edilen bir istasyondan kalkıp kalkmadığını, elli yıllık birikimlerini de göz önünde bulundurarak tartışmak zorundadırlar. Eğer İslami kavramlar bundan böyle hâla bir değer içerebilecekse bu yapılmalıdır. Zira bunu yaparken lokomotifi yönlendirenler tarafından bir engellenmeye tâbi tutulduklarını gördüklerinde silkinip kendilerine gelebileceklerse ne mutlu, yoksa "benzeşme ve örtüşme" kaçınılmaz görünmekte.

Bundan yola çıkarak, gittikçe başkalaşan bir siyasi çizginin "genç ya da yaşlı" kadrolarca yönetilip yönetilmeyeceği, "nerede yanlış yapıp yapmadığı", "kapatılmasının tarih içinde nokta kadar değerinin olup olmadığı", fazla bir ehemmiyet arz etmeyecektir.

Dolayısıyla müslümanlar için, partinin ve partili kadroların "Biz 'Merkez'e yürümede nerede yanlış yaptık?" özeleştirilerinin gündemine saplanmaktan ziyade, kendi düşünsel ve pratik açılımlarına yönelik özeleştiriler yapmaları, mevcut süreci ve bundan sonrasını tutarlı ve ciddi projeler ışığında, slogsız, vakıayı gören bir tarzda değerlendirmeleri, dar çerçeve ve kalıplarının dışına çıkıp kompleksiz bir biçimde davranmalarının vakti gelmiştir.

**Haksöz Dergisi Sayı: 83 - Şubat 1998**

**Kaynak: RP'nin Kapatılması ve Özeleştirisi - Bahadır Kurbanoglu**